

García Ibáñez lluita entre el ferro i la fusta.

ARXIU

‘Mals presagis, fusta morta’ és la pròxima exposició de García Ibáñez

Mals presagis d'un escultor

Inspirat en dos títols i continguts de les darreres novel·les de Günter Grass, García Ibáñez exposa al Museu de la Ciutat. La mostra que s'inaugurarà el 5 d'octubre, es combinarà amb una segona a la Galeria Viciana, a mitjans d'aquest mateix mes, sobre l'obra plàstica de l'escriptor alemany.

Actualment és funcionari, perquè l'art no li dóna per viure: ensenya tècnica del disseny del moble en un institut de València, però la seua veritable vocació es troba en un petit estudi a les entranyes de la ciutat. García Ibáñez es va comprometre, i d'això no fa poc temps –des de fa 5 anys aproximadament–, en una lluita en defensa de la natura. Les seues habituals excursions a la Devesa del Saler el sensibilitzaren de la constant i intolerable degradació d'una flora autòctona, la qual, dia rere dia, estava sent martiritzada per hordes d'humans sense escrúpols. Però, no únicament sucumbia el medi als interessos dels sectors de poder de la societat, sinó també a la societat mateixa, al ciutadà anònim i individual, destacat i alhora immers en una massa que no deixa de ser protagonista del destí fatal del medi ambient.

És indiscutible que a les acaballes de la nostra centúria la natura es troba en una fase degenerativa i probablement, agrada o no, irreversible. La mort lenta, agonitzant del medi; la tortura que està exer-

cint la humanitat, o la cultura, si es vol, que és la gènesi del salvatgisme conscient, en totes les seues versions, han arribat a preocupar l'ésser humà, que esdevé, cada vegada més, esclau d'ell mateix i dels seus actes.

PLANY PER UNA NATURA MORTA

Contra aquesta actitud d'inconsciència premeditada, d'extermini voluntari i interessat que es camufla sota els signes d'un ecologisme penedit i reflexiu, lluita, des de l'art i amb aquest, Josep Lluís García Ibáñez. L'artista escultor clama en el desert per una conservació de la natura, la qual, molt sovint, apareix a través de les creacions de l'artista com la metàfora de la mateixa realitat i, analògicament, com el destí fatal de l'home. L'epidèmia que està patint el medi, causada per un virus descontrolat i intel·ligent que és l'ésser humà, animat aquest per l'avidesa de poder, econòmic i polític, és l'anunci catastròfic, a finals de segle, d'una humanitat que trontolla, infectada de sida i en

crisi de valors. I això, l'artista ho intueix –com també ho va intuir amb anterioritat Günter Grass a la seua novel·la–. Anuncia en les seues escultures els “Mals presagis”, com ha volgut anomenar la seua exposició, en honor i restant fidel al títol del llibre de Grass, que tant l'ha marcat en els darrers dos anys.

No obstant això, la presència constant i sistemàtica en la seua obra de la fusta en tots els seus aspectes, però, en especial, de fusta d'arbre mort per accidents naturals (llamps, ventades, etc.) o artificials (tala d'arbres); o, inclús, la presència de fusta jove, la seua part exterior, que és on es delata l'inevitable pas del temps, constitueixen l'epicentre i l'emblema d'una natura maltractada. La representació metonímica i, alhora tràgica de l'avenir natural justifiquen el segon títol de l'exposició: “Fusta morta”, lema que recorda i ret homenatge a una altra novel·la de Grass.

La seua preocupació constant per les agressions al medi i, especialment aquelles dutes a terme de la mà de l'home,

que són les més sagnants, l'han fet adoptar un compromís amb el seu entorn; la seua obra ha de servir per a criticar o reivindicar allò que l'afecta de manera immediata, que és allò que l'envolta.

EL COMPROMÍS COM A RESPOSTA

Josep Lluís García Ibáñez és un artista compromès, i això significa moltes coses. Que l'art serveix per a alguna cosa més que per a la seua pròpia i intrínseca finalitat. Que l'art és útil, al capdavall, com a mitjà d'expressió tant artística com comunicativa. Que a través de l'art es vehiculen missatges, crits de protesta i denúncia. Que es troba immers en la més quotidiana temporalitat. O que la bellesa per ella mateixa no ho és tot, no configura el mòbil creatiu. De fet, García Ibáñez, bé que ho demostra en la seua obra, que és un plany de dolor per una catàstrofe inevitable, dominada pel matisos clars-oscurs de la gamma de negres o marrons de desolació, de fusta morta, de violenta neutralitat, que és la neutralitat de la mort.

Els tractaments policromàtics no tenen lloc en els treballs de l'escultor valencià. Podrien alleugerir la calma freda, inerta d'un medi ja sense vida.

"El meu art és poc comercial; més aviat, gens. I no pretén ser-ho", confessa García Ibáñez. I és que el seu art no és bellesa –o, almenys, no respon als canons d'una bellesa institucionalitzada–; representa la materialització de la paraula viva, de la denúncia intolerant del seu creador. És, com ja s'ha dit anteriorment, la representació mateixa de la mort, la seua al·legoria, estàtica i presumptament neutral sota la qual es camuflen les tensions de les relacions, sempre antagoniques de l'home i la natura, o, si es vol, de la cultura i la natura. L'art de García Ibáñez és l'art de la fricció, de la confrontació i de l'antagonisme. La plàstica de les seues creacions amaga la dialèctica constant entre l'element natural i dominat, que és la fusta, i els materials freds, elaborats i dominants, representatius de la civilització, com ara el ferro o el zinc, la grisor i l'oxidació del qual

The End, 1991.

suggereixen la corrosió decadent del nostre sistema a finals de segle.

Per altra banda, García Ibáñez inclou la fotografia o la fotocòpia en les seues obres. Barrejats, aquests dos elements amb parafina, l'escultor aconsegueix crear transparències, velant la visió del paisatge retratat. Genera doncs, a partir d'aquest procés una visió poc clarivident a través de la qual es pot intuir una realitat oculta i confusa. Una realitat que és la seua; que és la nostra.

Naturalesa morta, morta, 1989.

LA INSTAL·LACIÓ COM A RECURS

L'exposició que està prevista per al Museu de la Ciutat, ubicat al Palau del Marquès de Camp de València, té un caràcter ben singular. L'escultor analitza l'espai i prepara la mostra en funció de les possibilitats d'aquest. Aquesta instal·lació, que ell mateix anomena "bosc amenaçador", es compon d'una sèrie d'arbres morts extrets del Saler. Penjats de quatre cables, i en posició invertida, reflecteixen el contingut amenaçador que resta fidel al títol. Aquest bosc spectral deixa entendre, per l'atmosfera que s'hi crea, comparable a la d'un escorçador –si es vol– vegetal, que la Natura ha estat aniquilada, però que aquest serà també, en un futur, el destí del seu aniquilador.

La imatge, l'entorn i la situació que s'han creat en el pati interior del Palau del Marquès de Camp, suggereixen impressions oníriques, epidèmiques, i indubtablement premonitòries d'un avenir ben tràgic.

L'ECOLOGIA COM A RECLAM

Quan García Ibáñez va haver d'anar a buscar subvencions per tal de poder muntar l'exposició, perquè –no cal recordar-ho– la cultura és la *maria* de la societat, es va trobar amb una negativa rotunda o, si més no, amb una indiferència glacial. Firmes de l'estil de Coca-cola que condiciona subliminalment l'actitud d'amplis sectors socials, va dir que no. La cosa tenia la seua explicació. Com podia acceptar-ho, aquesta refrescant multinacional, si entre els ingredients bàsics del seu beuratge es troben una gran quantitat d'extractes vegetals? La petició contra-deia els seus principis.

La qüestió va ser més sagnant quan la Conselleria de Medi Ambient va respondre-li amb la negativa al·ludint que el títol donava una mala imatge. Anava aquest colp contra els principis de la institució o és que servia de recordatori d'una situació creada sota la seua responsabilitat? Tant se val. L'art de García Ibáñez, d'un pessimisme exacerbant, flota, spectral, en l'atmosfera humana, com a testimoni i signe de *mals presagis*.

Eliseu T. Climent